

La programació i construcció d'equipaments esportius

El cicle de vida d'un equipament esportiu es divideix en 12 etapes cícliques que van des de la seva concepció fins a la utilització. Un cop realitzada una aproximació de com es desenvolupa un estudi de viabilitat que permet planificar futures actuacions, és moment de conèixer la **2^a i 3ª etapa del cicle de vida** que són la programació i materialització.

Així, la fase de **Programació** consta de tres etapes diferenciades:

- **Etapa 4.** Concreció del programa d'espais
- **Etapa 5.** Disseny de l'equipament
- **Etapa 6.** Finançament de la construcció i gestió

Etapa 4. Concreció del programa d'espais

Una vegada avaluada la viabilitat econòmica, esportiva, social i ambiental de l'equipament, i decidit el model de gestió, és moment d'identificar els espais esportius i complementaris que conformaran l'equipament. Aquesta concreció inclou: espais a l'aire lliure, interiors, vestidors, espais complementaris com oficines, magatzems, infermeria, recepció, altres com restaurant o bar, i disposar d'espai per les circulacions i pàrquing, en cas que fos necessari. Per tant, els criteris que s'han de tenir en compte per concretar un programa d'espais adaptat a les necessitats dels

clients es basen en l'**accessibilitat, flexibilitat, seguretat, comoditat, tecnologia, comunitat i sostenibilitat**.

En identificar acuradament els diferents espais necessaris, es pot garantir que l'equipament esportiu compleixi amb les necessitats de les persones usuàries, s'utilitzi de manera efectiva i es maximitzi el valor de la inversió.

Etapa 5. Disseny de l'equipament

En aquesta fase es requereix la col·laboració d'un equip d'arquitectura que sigui l'encarregat de l'elaboració del disseny responnent a les necessitats del programa d'espais i als costos previstos. Així, un disseny de qualitat ha de garantir un **funcionament eficient i segur** i per aconseguir aquest repte, és important valorar les següents premisses:

- **Funcionalitat.** L'equipament ha de disposar de l'espai adequat per cada tipus d'activitat i amb una distribució que faciliti l'accés i la circulació de les persones usuàries.
- **Seguretat.** Les mesures de prevenció d'accidents i riscos, la senyalització i la instal·lació d'elements de protecció són aspectes primordials en el disseny.
- **Accessibilitat.** Eliminació de barreres arquitectòniques i facilitar l'accés a totes les persones incloent aquelles amb mobilitat reduïda, diversitat sensorial o cognitiva.
- **Durabilitat.** Selecció de materials d'alta qualitat i amb resistència que assegurin un període d'utilització llarg per mitigar les despeses de manteniment, reparació i conservació.

Etapa 6. Finançament de la construcció i gestió

L'aprovació del disseny arquitectònic del programa d'espais identificat porta a la cerca de finançament de la pròpia construcció de l'equipament i a la gestió d'aquest. Així, el primer pas és disposar d'un pla de construcció de la instal·lació on s'inclouen els costos relacionats amb aquesta tasca, els terminis i els recursos necessaris per al projecte.

Disposar d'un pla sòlid i detallat permet presentar una sol·licitud de finançament a una altra entitat. Tanmateix, és important analitzar els recursos disponibles dintre de l'ens local o entitat privada per conèixer les possibilitats de finançament a través de subvencions, ajudes governamentals, donacions o préstecs.

Continuant amb el cicle de vida, la tercera fase, la de **Materialització** també consta de tres etapes diferenciades:

- **Etapa 7.** Construcció
- **Etapa 8.** Recepció
- **Etapa 9.** Recursos de gestió

Etapa 7. Construcció

Finalitzada la fase de programació amb la concreció dels espais esportius i el disseny de l'equipament, així com preveient l'equilibri econòmic i financer, es concreta finalment el projecte arquitectònic. De manera que s'elabora el **projecte final d'obra**, tenint en compte que el pla s'ajusta als terminis previstos i compleix els criteris de qualitat estructural, material, i té en compte la implementació de tecnologies i nous dispositius. La implementació de tecnologies i equipaments inclou la instal·lació de sistemes d'il·luminació i de so i l'adopció de tecnologies modernes, que compleixin els estàndards de sostenibilitat i millorin l'experiència de les persones usuàries.

En el disseny arquitectònic i estructural, s'elaboren els plànols, incloent-hi la definició dels **detalls estructurals i tècnics, les limitacions d'espai, pressupost i recursos disponibles per a la construcció**. Una vegada acceptat el projecte final d'obra, i valorant que aquest compleix les necessitats detectades en les fases anteriors, es procedeix a la seva construcció. La construcció és el procés més important, ha d'assegurar que es compleixin els requisits de qualitat i seguretat. Per aquest fet, es recomana que es disposi d'un equip de persones que controli i supervisi regularment els terminis de construcció i els pressupostos plantejats.

Etapa 8. Recepció

Durant aquesta etapa, es duen a terme diverses activitats importants, com la **inspecció i verificació** dels equips per assegurar-se que compleixen les especificacions tècniques i normes de seguretat aplicables. A més, es fan proves i avaluacions per comprovar-ne el rendiment i la fiabilitat.

La indústria esportiva realitza grans despeses d'energia, sobretot en el funcionament i manteniment dels espais esportius. Així doncs, és essencial l'emissió de certificats de qualitat, seguretat i mediambiental.

La certificació mediambiental assegura que els equipaments han estat concebuts tenint en compte la sostenibilitat energètica i la consciència de l'impacte que les accions poden produir pel medi ambient. Les **certificacions com la ISO 14.001 o la certificació LEED** són exemples de certificacions mediambientals que poden demostrar el seu compromís amb la sostenibilitat.

El procés de certificació el duu a terme personal capacitat i experimentat en l'àrea. El control de qualitat és un aspecte crucial que no només inclou la qualitat i la durabilitat del producte, sinó també el seu impacte mediambiental per crear un **entorn més sostenible i saludable pels i les esportistes i col·lectius** relacionats amb l'equipament.

Etapa 9. Recursos de gestió

La gestió de recursos permet el funcionament òptim de la instal·lació. El funcionament requereix una planificació, manteniment i avaluació dels recursos, així com la implementació de mesures preventives i correctives. Mitjançant un **pla d'actuació s'estableixen els procediments i protocols**, definint els rols i responsabilitats dels diferents agents involucrats, des del personal encarregat de la neteja i manteniment fins al personal tècnic especialitzat.

Disposar de **recursos** necessaris per al funcionament òptim inclou la contractació de personal especialitzat, l'adquisició de mobiliari, equipament esportiu i productes per a l'execució de les tasques de manteniment. A banda d'això, assegura que l'equipament esportiu es mantingui en bones condicions i sigui utilitzat de manera efectiva i conscient per la comunitat. Generalment, permet allargar la vida útil i disminuir els costos de reparació i manteniment correctiu.

En definitiva, les etapes de **programació i materialització** esdevenen un factor primordial en el cicle de vida d'un equipament esportiu per a garantir la **funcionalitat i la vida útil** de la instal·lació esportiva en el futur.